

تعامل و گفت و گو، ضرورت فضای موسیقی است

◀ محمد اله یاری - مدیرکل دفتر موسیقی وزارت

فرهنگ و ارشاد اسلامی / وضعیت هنر از جمله موسیقی تابعی از شرایط و تحولات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است و بی تردید هنر و سایر

پدیده‌های جامعه بایکدیگر در ارتباطند. در سال‌های اخیر موسیقی از نظر تربیت نیروی انسانی و برگزاری رویدادها و تولیدات، رشد قابل توجهی داشته است و جنبه‌های اقتصادی نیز در موسیقی مانند دیگر هنرها تقویت شده است. اما ضرورت‌هایی که زمینه‌های مناسب‌تر و انسجام بیشتر را در سیاست‌ها و فعالیت‌های موسیقی فراهم کند، وجود دارد. یکی از مهمترین ضرورت‌ها تقویت اسناد بالادستی برای افزایش وفاق و انسجام بخشی به فعالیت‌ها در حوزه موسیقی است. چند سالی است که درباره سند ملی موسیقی جلساتی برگزار شده اما هنوز به انجام نرسیده است. دفتر موسیقی در حال پیگیری جدی این موضوع است و امیدواریم که با همراهی شورای هنر شورای عالی انقلاب فرهنگی سند ملی موسیقی و نیز سند شورای هماهنگی موسیقی کشور به نتیجه برسد تا نهادهای فرهنگی در هماهنگی بایکدیگر برای موسیقی کشور برنامه‌ریزی کنند و همگرایی‌ها برای تقویت و توسعه موسیقی مؤثر باشد.

در راستای تقویت اسناد بالادستی، تدوین آیین‌نامه‌ها نیز در دستور کار دفتر موسیقی قرار دارد. آیین‌نامه جامع صدور مجوز و نظارت بر انتشار آثار موسیقایی به تازگی به تصویب رسیده است. همچنین اصلاحیه آیین‌نامه جشنواره موسیقی فجر به تصویب رسید و آیین‌نامه جشنواره موسیقی نواحی نیز مراحل پایانی تصویب خود را می‌گذراند. روند صدور مجوزهای ترانه، تک آهنگ، نماهنگ، آلبوم، کتاب صوتی، اجرای صحنه‌ای در دفتر موسیقی به زودی به‌طور کامل الکترونیکی می‌شود که امور درخواست و صدور مجوز را تسهیل و تسریع می‌کند و رصد فعالیت‌های اجرای صحنه‌ای موسیقی و تولید و انتشار آثار موسیقی نیز ممکن می‌شود تا اطلاعات کامل و جامعی درباره اجراها و تولیدات موسیقی در دسترس باشد. یکی از نیازها برای برنامه‌ریزی دقیق در انجام فعالیت‌ها، در اختیار داشتن اطلاعات جامع و دقیق درباره هنرمندان، اجراها، آثار و تولیدات و رویدادهای موسیقی است. سامانه بامک (بانک اطلاعات موسیقی کشور) به منظور ثبت اطلاعات هنرمندان و فعالان موسیقی توسط انجمن موسیقی ایران راه‌اندازی شد. این سامانه می‌تواند بستری برای ثبت اطلاعات جامع هنرمندان موسیقی از سراسر کشور باشد.

یکی از ضرورت‌های حوزه موسیقی افزایش اعتبار برای حمایت از موسیقی دستگاهی، نواحی و کلاسیک

است. در سال‌های اخیر توجه به این گونه‌های موسیقی در بین جوانان در جامعه رشد قابل توجهی داشته است. نشانه‌های این اقبال در جشنواره ملی موسیقی جوان دیده می‌شود. در هر دوره نوجوانان و جوانان بیشتری بویژه در موسیقی نواحی و ردیف دستگاهی به این جشنواره می‌آیند و سعی شده است که موسیقی دستگاهی و نواحی در حد امکان مورد حمایت باشد. جشنواره ملی

موسیقی نواحی نیز با جدیت تداوم یافته است و ظرفیت‌هایی برای آن فراهم شده است.

حوزه کلام، شعر و ترانه از حوزه‌های پرچالش موسیقی است که جنبه‌های فرهنگی و اجتماعی دارد. در حوزه موسیقی ایرانی، شعر و کلام نقش مؤثری دارد. یکی از رویکردها در حال حاضر توجه به غنای بیشتر شعر، ترانه و کلام در موسیقی است تا با رویکردهای ایجابی مانند جایزه ترانه که از سال گذشته طراحی شد، شعرها و ترانه‌های مناسب برجسته شوند و بتدریج برای تقویت شعر و ترانه، زمینه‌هایی فراهم شود. البته که وضعیتی که شعر و ترانه امروز دارد متأثر از عوامل مختلف اجتماعی و فرهنگی و یک روند بلند مدت است. اما سعی می‌شود با رویکردها و معرفی نمونه‌هایی، تفاوت در ترانه‌ها دیده شود.

تحولات اجتماعی، وجوه اقتصادی موسیقی و همچنین محوریت فضای مجازی در تولید، در ارائه و انتشار موسیقی مؤثر است. در سال‌های اخیر اجراهای صحنه‌ای موسیقی در کشور افزایش داشته و پراکندگی اجراها در شهرها و نقاط مختلف کشور مشهود است. بیشتر استان‌ها در طول سال شاهد اجراهای صحنه‌ای هستند و مخاطبان و علاقه‌مندان موسیقی می‌توانند از اجراها بهره‌مند شوند. از سوی دیگر تولید تک آهنگ‌ها رشد تصاعدی و هر سال نسبت به سال قبل تقریباً، افزایش دوبارگی داشته است. در سه ماهه نخست امسال به‌طور میانگین هر روز ۱۰ تک آهنگ مجوز انتشار گرفته است.

موسیقی نیز قریب به شش ماه است که مانند دیگر عرصه‌ها به تأثیر از شیوع ویروس کرونا، شرایط متفاوتی را تجربه می‌کند و تجربه‌ای دیگر را رقم می‌زند. هنرمندان موسیقی در این مدت تلاش کرده‌اند نقش اجتماعی خود را با تولید و انتشار و اجرای آثار، ایفا نمایند تا جریان موسیقی تداوم یابد و جامعه نیز با هنر موسیقی شرایط کرونا را سپری کند. کنسرت‌های آنلاین متعدد بیشتر در حوزه موسیقی پاپ برگزار شده و دفتر موسیقی نیز برای حمایت از موسیقی دستگاهی و نواحی دوره‌های کنسرت آنلاین موسیقی دستگاهی و نواحی را برگزار کرد که گروه‌هایی حرفه‌ای در آن به اجرا پرداختند. جشنواره‌های مجازی و اجراهای آنلاین توسط انجمن‌های موسیقی استان‌ها در استان‌های کشور نیز برگزار شد. چهاردهمین جشنواره موسیقی جوان نیز با توجه به شرایط کنونی به صورت مجازی طراحی شد تا نوجوانان و جوانان با انگیزه و علاقه‌مند موسیقی فرصت ارائه کار خود را داشته باشند و جریان جشنواره موسیقی جوان که بستر مهم استعدادیابی تخصصی موسیقی است، تداوم یابد.

بی‌تردید تحقق برنامه‌ها و فعالیت‌های موسیقی با همراهی و مشارکت و تعامل هنرمندان و تشکلهای موسیقی ممکن شده است و گفت و گو و تعامل با هنرمندان، فعالان و نهادهای موسیقی بخش مهمی از مسائل موسیقی را برطرف می‌کند. توجه به تشکلهای صنفی در حوزه موسیقی و افزایش نقش دهی به آنها در تصمیم‌سازی‌ها، افزایش تعاملات بین دستگاهی، گسترش گفت و گوهای بین‌رشته‌ای برای مفاهیم بهتر و پیوند بیشتر حوزه موسیقی با سایر عرصه‌های دینی و اجتماعی، تدقیق و تحکیم اسناد بالادستی، همگی از پیش شرط‌های لازم برای ریل‌گذاری مناسب آینده موسیقی کشور است.

